

РОЗДІЛ 5. СВІТОВА ЕКОНОМІКА ТА ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ

Приклади розв'язування типових задач

- **Задача 1.** Визначення абсолютних і порівняльних переваг

Необхідно визначити, яка з країн має абсолютну, а яка порівняльну перевагу у виробництві двох товарів — пшениці та цукру (див. таблицю).

<i>Країна</i>	<i>Пшениця, т/день</i>	<i>Цукор, т/день</i>
Парагвай	1	3
Уругвай	4	2

Розв'язання.

Проаналізуємо дані таблиці.

Дія перша.

Визначаємо, яка з країн володіє абсолютною перевагою у виробництві благ:

Парагвай має абсолютну перевагу у виробництві цукру ($3 > 2$).

Уругвай має абсолютну перевагу у виробництві пшениці ($4 > 1$).

Дія друга.

Визначаємо, яка з країн володіє порівняльною перевагою у виробництві благ.

Побудуємо таблицю:

<i>Країна</i>	<i>Альтернативна вартість виробництва;</i>	
	<i>Пшениці</i>	<i>Цукру</i>
Парагвай	1 т пшениці = 3 т цукру	1 т цукру = $0,3\left(\frac{1}{3}\right)$ т пшениці
Уругвай	1 т пшениці = $0,5\left(\frac{2}{4}\right)$ т цукру	1 т цукру = $2\left(\frac{4}{2}\right)$ т пшениці

Пояснення:

Порівнюючи альтернативи виробництва двох благ для кожної з країн, робимо такі висновки:

Парагвай має порівняльну перевагу у виробництві цукру, оскільки альтернативна вартість у його виробництві порівняно з торговельним партнером є меншою ($0,3 < 2$).

Уругвай має порівняльну перевагу у виробництві пшениці, оскільки альтернативна вартість її виробництва порівняно з торговельним партнером є меншою ($0,5 < 3$).

Висновки:

1. Парагвай спеціалізуватиметься на виробництві цукру. Саме його він буде експортувати до Уругваю.
2. Уругвай спеціалізуватиметься на виробництві пшениці. Саме її він буде експортувати до Парагваю.

• **Задача 2.** Визначення обсягу імпорту

Попит на внутрішньому ринку на масло становить 6000 тис. грош. од. Вітчизняні виробники забезпечують ринок продукцією на суму 4000 тис. грош. од. за рівноважної ціни 20.

У результаті низки чинників попит на масло зріс на 10 %. Уряд установив імпортне мито на ввезення масла на рівні 2 грош. од. з одиниці, що впливає на зростання кінцевої ціни товару. Вітчизняні виробники не в змозі забезпечити виробництво додаткової кількості продукції.

Необхідно розрахувати обсяг імпорту продукції у вартісних і натуральних показниках до і після зростання попиту на масло. Отримані результати проаналізуйте.

Запишемо умову задачі у вигляді таблиці:

<i>Показники</i>	<i>Початкова умова</i>	<i>Зміна умови</i>
Попит: у грошових одиницях, тис. грош. од. у натуральних одиницях, тис. шт.	6000 ?	?
Пропозиція вітчизняних виробників: у грошових одиницях, тис. грош. од. у натуральних одиницях, тис. шт.	4000 ?	?
Пропозиція імпортерів: у натуральних одиницях, тис. шт. у грошових одиницях, тис. грош. од.	? ?	? ?
Імпортне мито, тис. грош. од.	—	2 грош. од. з одиниці імпортованого масла

Розв'язання.

<i>Показники</i>	<i>Початкова умова</i>	<i>Зміна умови</i>
Попит: у грошових одиницях, тис. грош. од. у натуральних одиницях, тис. шт.	6000 300 (розраховується $6000 : 20$)	 330 (розраховується $(300 \times 10 : 100) + 300$)
Пропозиція вітчизняних виробників: грошових одиницях, тис. грош. од.	4000	

у натуральних одиницях, тис. шт.	200 (розраховується $4000 : 20$)	200
Пропозиція імпортерів: у натуральних одиницях, тис. шт.	100 (розраховується $300 - 200$)	130 (розраховується $330 - 200$)
у грошових одиницях, тис. грош. од.	2000 (розраховується $6000 - 4000$)	2860 (розраховується $130 \times 20 + 260$)
Імпортне мито, тис. грош. од.	—	260 (розраховується 130×2)

Отже, імпорт масла зросте на 30 % у натуральних показниках і на 43 % у вартісному виразі.

Задача 3. Платіжний баланс

Проаналізуйте показники міжнародних економічних відносин острівної країни Бамії за 2007 р. Дані наведені в таблиці:

<i>Показники</i>	<i>Млн грош. од.</i>
Експорт товарів	500
Імпорт товарів	480
Поточні перекази резидентів за кордон	25
Неточні перекази з-за кордону	15
Інвестиції в країну	150
Інвестиції за кордон	70
Виплати за державними борговими зобов'язаннями	40

Побудуйте спрощений платіжний баланс та зробіть висновки щодо зміни золотовалютних резервів держави.

На основі даних побудуємо спрощену схему платіжного балансу країни:

Платіжний баланс острівної країни Бамії, млн грош. од.

<i>Стаття</i>	<i>Надходження (+)</i>	<i>Платежі (-)</i>	<i>Сальдо</i>
Експорт	500		
Імпорт		480	
Торговельний баланс			+20 (500 – 480)
Поточні перекази резидентів за кордон		25	

Поточні перекази з-за кордону	15		
Чисті поточні перекази			-10 (25 - 15)
Поточний рахунок			+10 (20 + (-10))
Інвестиції в країну	150		
Інвестиції за кордон		70	
Виплати за державними борговими зобов'язаннями		40	
Рахунок капіталу та фінансів			+40 (150 - 70 - 40)
Рахунок офіційних резервів			-50
Офіційний зведений підсумок			0 (+10 + 40 + (-50))

Відповідь: активне сальдо поточного рахунку свідчить, що країна щодо решти світу є кредитором. Позитивний поточний рахунок (+10) та чистий приплив інвестицій (150—70) дає змогу повернути частину зовнішніх боргових зобов'язань країни (40) та поповнити власні золотовалютні резерви на суму 50 млн грош. од. У статті «Рахунок офіційних резервів» для збалансування платіжного балансу буде зроблено запис зі знаком мінус (-50).

- **Задача 4.** Установлення ринкової рівноваги у відкритій економіці. Дія субсидій. Новий уряд національної єдності острівної країни Бамії вирішив лібералізувати зовнішньоекономічні відносини. До лібералізації на ринку автомобілів народної марки попит та пропозиція описувалися рівняннями:

$$Q_d = 8 - p;$$

$$Q_s = -4 + 2p,$$

де Q_d , Q_s — обсяг попиту та пропозиції автомобілів народної марки (в тис. шт.), p — рівноважна ціна тис. грош. од.).

Після відкриття кордонів імпорт автомобілів народної марки необмежений при світовій ціні в 3 тис. грош. од.

Проаналізуйте, як змінилися попит і пропозиція вказаного товару після встановлення світової ціни на ринку країни. Визначте обсяг державної підтримки автомобільної галузі країни за умови встановлення субсидії виробникам.

Розв'язання.

Дія перша.

Знайдемо рівноважний обсяг та рівноважну ціну J8D лібералізації

зовнішньоекономічних відносин.

$$Qd = Qs;$$

$$8 - p = -4 + 2p;$$

$$p = 4.$$

Знаходимо обсяг попиту:

$$Qd = 4 \text{ тис. авто } (8 - 4)$$

або обсяг пропозиції:

$$Qd = 4 \text{ тис. авто } (-4 + 2 \times 4).$$

Отже, рівноважна ціна становить 4 тис. грош. од., рівноважний обсяг — 4 тис. шт. автомобілів.

Дія друга.

Знайдемо кількість попиту та пропозиції, ураховуючи, що після лібералізації ціна на автомобілі з Бамії вирівнялася зі світовими цінами й становить 3 тис. грош. од.

$$Qd = 5 (8 - 3^*).$$

3* — нова рівноважна ціна, яка відповідає світовій ціні

$$Qs = 2 (-4 + 2 \times 3).$$

Пояснення:

Попит на «народну марку» зростає на 50 % (із 4 до 5 тис. шт.), натомість така ціна паралізує вітчизняне виробництво (скорочення виробництва становить 50 % (із 4 до 2 тис. шт.). Отже імпорт автомобілів покриває попит на рівні 3 тис. шт. (1 тис. шт. — зростання попиту та 2 тис. шт. — зниження вітчизняного виробництва) або на рівні 60 %.

У цій ситуації для збереження галузі й відновлення її попереднього рівня уряд Бамії вдається до запровадження субсидій національному виробникові.

Дія третя.

Знайдемо обсяг субсидій національному виробникові:

$$S - p = -4 + 2(p + S),$$

де S — субсидія уряду.

$$S = 1,5.$$

Відповідь: субсидія має становити 1,5 тис. грош. од. на кожний вітчизняний автомобіль.

Обсяг урядової субсидії галузі для відновлення попереднього рівня національного виробництва має становити 6 тис. грош. од. (1,5 x 4).